

Onderwerp Preadvies initiatiefvoorstel Afvalpreventie: voorkomen is beter dan genezen van D66, GroenLinks, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, Partij voor het Noorden en Student en Stad
ter informatie
Steller Maurie Mutsaers

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	80 89	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	190643-2023
Datum	21-6-2023	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

In het initiatiefvoorstel "Afvalpreventie: voorkomen is beter dan genezen" van 9 mei 2023 verzocht u ons onderzoek te doen naar de haalbaarheid van verschillende aanpakken ten aanzien van afvalpreventie in de gemeente Groningen. We hebben de haalbaarheid op hoofdlijnen onderzocht en staan positief tegenover het initiatiefvoorstel.

In de Routekaart, die we gelijktijdig aan uw raad aanbieden, wordt reeds hoog ingezet op afvalpreventie. Zo zetten we in op verschillende participatieprojecten om bewoners actief te betrekken bij afvalpreventie. Een andere ontwikkeling in het streven om afvalvrij te worden is de bouw van de circulariteitshub in 2025, waar diverse circulaire initiatieven samenkomen om afval te verminderen en hergebruik te bevorderen.

We hebben een hoog ambitieniveau en alle beschikbare medewerkers zijn nodig om de doelen uit de Routekaart te halen. Mocht u ons de opdracht geven om het initiatiefvoorstel uit te voeren, dan zullen we extra menskracht zoeken. Zoals u weet is dit tegenwoordig een lastige opgave.

Aanpak 1: Tof Vuil

In het initiatiefvoorstel wordt de eerste aanpak omschreven als het faciliteren van 'tofvuil-feestjes' tijdens milieustraten en bij woningbouwcorporaties, waarbij bewoners elkaar treffen en spullen een tweede leven kunnen geven. Daarnaast benoemt het initiatiefvoorstel ook de mogelijkheid om garage sales te stimuleren.

Volgvel 1

Bij de milieustraten is al een container aanwezig voor herbruikbare spullen. Er is eerder geprobeerd om aanvullend een ruilmogelijkheid op te zetten tijdens milieustraten. Hier zijn geen goede ervaringen mee, omdat het tot onduidelijkheid leidt bij bewoners en de dynamiek verstoort. Daarom raden we de combinatie van ruilmogelijkheden in combinatie met milieustraten dan ook af.

Echter zit er wel potentie in het organiseren van besloten grofvuil-ruilmogelijkheden bij grote wooncomplexen en studentencomplexen. In contact met verschillende woningcorporaties is gebleken dat men open staat voor dergelijke initiatieven. Het blijkt in de praktijk echter vrij lastig om een ruilevenement te organiseren met oog op opslag van spullen en begeleiding. Er zit vaak tijd tussen het eind van het semester, waarin veel studenten uit de gemeente vertrekken, en het begin van het nieuwe semester, waarin juist veel studenten in Groningen gaan wonen. Wij stellen voor om in overleg met woningcorporaties te bekijken wat de verdere mogelijkheden zijn.

Het initiatiefvoorstel benoemt ook de mogelijkheid om garage sales te faciliteren. Met deze optie bevordert je preventie en participatie op een laagdrempelige positieve wijze. Dit is een makkelijk haalbare optie. Het is aan te raden om dergelijke garage sales per wijk of buurt toe te staan en te promoten. Hierbij is het van belang dat de wijkbewoners zelf verantwoordelijkheid dragen voor een goed verloop. Er moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat er door de deelnemers afval gedumpt wordt tijdens of na een garage sale. Indien dit soort excessen plaatsvinden kan ervoor gekozen worden om in het vervolg geen garage sales in die wijk of buurt meer te faciliteren.

Voor deze aanpak zijn communicatie en coördinatie noodzakelijk. De geschatte kosten hiervoor zijn €20.000 op jaarbasis. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de afvalstoffenheffing.

Aanpak 2: Doorontwikkelen repaircafés en kledingreparatie workshops

Het initiatiefvoorstel beschrijft met deze aanpak uitbreiding en stimulering van repaircafés, kledingreparatiewerkshops en lokale kledingruilbeurzen.

In november 2022 is de motie Uitbreiding repaircafé's Groningen aangenomen, waarin verzocht wordt onderzoek te doen naar de mogelijkheden om repair café's uit te breiden in aantal en functie. Het is belangrijk om hierbij op te merken dat repair café's autonome organisaties zijn die zelf hun koers bepalen. Op dit moment zijn er gesprekken gaande met de repair café's over de mogelijkheden om verder uit te breiden.

Overigens zijn er op dit moment acht verschillende repair café's actief in de gemeente Groningen. Er is hiermee reeds sprake van een hoge dekkingsgraad.

Als onderdeel van de Routekaart onderzoeken we de mogelijkheid om textielworkshops te organiseren. We zijn hierover in gesprek met verschillende relevante partijen die deze workshops kunnen aanbieden.

In het initiatiefvoorstel wordt ook de mogelijkheid genoemd om het ruilen en verkopen van textiel en andere spullen te stimuleren. Er zijn verschillende lokale

Volgvel 2

initiatieven bekend. In eerste instantie zal uitgezocht worden welke initiatieven er allemaal al zijn binnen de gemeente.

De kosten van deze aanpak zijn sterk afhankelijk van de uitkomsten van de gesprekken met de repair café's en de uiteindelijke organisatie van de workshops.

Aanpak 3: Zero Waste raamstickers

Het initiatiefvoorstel omschrijft de verspreiding van Zero Waste raamstickers door de Gemeente Groningen in samenwerking met ondernemersverenigingen, om klanten bewust te maken van het gebruik en hergebruik van hun eigen tasje en het bespreken van andere duurzaamheidsinitiatieven met winkeliers.

Het is positief dat er een sticker is geïnitieerd door het platform Zero Waste en dat ondernemers hier reeds gebruik van maken. Wij stellen voor om een gesprek met de Groningen City Club te initiëren om de raamsticker verder onder de aandacht te brengen. Daarnaast zoeken we contact met Zero Waste Groningen.

Deze aanpak brengt vooralsnog geen kosten met zich mee.

Aanpak 4: Wasbare luiers

In het initiatiefvoorstel wordt met deze aanpak omschreven dat het stimuleren van het gebruik van wasbare luiers, onder andere door subsidieregelingen, het actief informeren van ouders en het inzetten van kraamzorgorganisaties en kinderdagverblijven, een grote rol kan spelen in het verminderen van wegwerpluiers als huishoudelijk afval en het verlagen van afvalverwerkingskosten.

In 2021 vond er tijdens de Week van het Afval een enquête plaats waarin ook vragen werden gesteld over de bereidheid van bewoners om wasbare luiers te gebruiken. De resultaten laten zien dat bewoners voornamelijk voor wegwerpluiers kiezen vanwege het gemak en de hygiënische aspecten. Bewoners die voor wasbare luiers kiezen doen dit voornamelijk vanuit milieuoogpunt.

Op basis van deze enquêteresultaten is het belangrijk om eerst de doelgroep verder te verkennen voordat de gemeente besluit om gratis startpakketten voor wasbare luiers te verstrekken. Door verder onderzoek te doen naar de doelgroep kan meer inzicht verkregen worden in de specifieke aspecten die ouders motiveren om wegwerpluiers te gebruiken. Het identificeren van deze factoren stelt ons in staat om gerichte interventies en communicatiestrategieën te ontwikkelen die ouders aanmoedigen om wasbare luiers te overwegen als duurzamer alternatief.

Als onderdeel van deze verkenning stellen we voor om in contact komen met de GGD, verloskundigen, kraamzorgbureaus en consultatiebureaus die actief zijn in de gemeente. Deze professionals hebben regelmatig contact met aanstaande ouders en jonge gezinnen en weten wat de wensen en behoeften van deze doelgroep zijn. Het betrekken van de kinderopvang is een mogelijke tweede stap die nu nog niet aan

Volgvel 3

de orde is zolang nog maar weinig ouders wasbare luiers gebruiken.

De kosten voor een subsidieregeling van luierstarpakketten worden geschat op €20.000 per jaar (op basis van 500 pakketten per jaar). Deze kosten kunnen worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Als alternatief kan er ingezet worden op communicatie over de voordelen van wasbare luiers.

Aanpak 5: Voedselverspilling

Deze aanpak wordt in het initiatiefvoorstel beschreven als het verstrekken van informatieproducten van het Voedingscentrum, het bevorderen van het gebruik van apps tegen voedselverspilling en het faciliteren van evenals het stimuleren van bedrijven om voedselverspilling te verminderen. Daarnaast wordt gevraagd om continu aandacht te besteden aan voedselverspilling en dit te integreren in een structureel programma.

Op dit moment lopen er verschillende projecten ten aanzien van voedsel. In het kookboek 'Samen koken in Groningen', dat mede door de gemeente Groningen is uitgegeven, wordt aandacht besteed aan portiegrootte. Daarnaast wordt er op de website Duurzaam Groningen aandacht besteed aan platforms die voedselverspilling tegengaan. We onderzoeken de optie om via andere gemeentelijke kanalen, zoals nieuwsbrieven en social media, meer aandacht aan het onderwerp te besteden. Ook enkele nieuwe projecten lenen zich ervoor om het onderwerp voedselverspilling mee te nemen. Zo vinden er in het kader van "verlengde schooldagen" gezamenlijke eetmomenten op basisscholen plaats, waar ook voorlichting gegeven kan worden over voedselverspilling. Daarnaast wordt er ook gestart met kooklessen in de wijk, waar dit thema aan bod zou kunnen komen. Ten slotte vinden er op korte termijn gesprekken met onze cateraar plaats, waarin mogelijkheden om voedselverspilling tegen te gaan zullen worden besproken. Op dit moment is er echter geen capaciteit en budget om deze projecten verder uit te breiden.

Aanpak 6: Menstratieproducten

Deze aanpak in het initiatiefvoorstel beschrijft het verstrekken van een voucher aan inwoners voor de aanschaf van herbruikbare menstratieproducten met als doel het verminderen van de afvalberg en het besparen van kosten voor de gebruiker. Een suggestie is om de voucher te koppelen aan de Stadjerspas of deze mee te sturen bij de uitnodiging voor de HPV-vaccinatie.

Het gebruik van herbruikbare menstratieproducten zoals menstratiecups en wasbaar maandverband kan een positieve impact hebben op zowel het milieu als de financiële situatie van bewoners.

Het verstrekken van kortingsvouchers geeft mensen de mogelijkheid om zelf een geschikt product te kiezen die past bij hun individuele behoeften. Daarnaast worden de producten op deze manier alleen verstrekt aan degenen die er daadwerkelijk interesse in hebben.

In het initiatiefvoorstel wordt voorgesteld een voucher mee te sturen bij de uitnodiging

Volgvel 4

voor de HPV-vaccinatie en vouchers beschikbaar te stellen aan Stadterspashouders. In samenwerking met de GGD is in 2021 onderzocht of het een goede optie zou zijn om herbruikbare menstruatieproducten beschikbaar te stellen aan Stadterspashouders. Er is toen besloten om dit niet door te zetten omdat menstruatieproducten zeer persoonlijk zijn en bewoners zich niet gedwongen zou moeten voelen tot een bepaald product vanwege armoede.

Op dit moment is niet duidelijk hoe groot de behoefte aan herbruikbare menstruatieproducten is en welke doelgroepen hier interesse in hebben. Wij stellen dan ook voor dat er nader onderzoek wordt gedaan naar mogelijke doelgroepen die gebruik zouden willen maken van een dergelijke regeling.

De kosten van een voucherregeling zijn sterk afhankelijk van de doelgroep die uiteindelijk gekozen wordt. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de afvalstoffenheffing.

Als aanvulling stellen wij voor om meer in te zetten op communicatie over de financiële voordelen, het juiste gebruik en de milieuvriendelijkheid van herbruikbare menstruatieproducten. Dit kan een bredere impact hebben en een groter publiek bereiken dan alleen degenen die in aanmerking komen voor kortingsvouchers. Door de boodschap breder te verspreiden, kunnen we meer mensen bereiken.

Conclusie en advies

Wij brengen dit preadvies uit parallel met de Routekaart. We zijn erg blij dat raadsfracties even gedreven zijn in realisatie van deze doelstellingen als wij. Wij staan positief tegenover de aanpakken die worden benoemd in het initiatiefvoorstel. Deze maatregelen hebben betrekking op huishoudelijk afval en kunnen dus betaald worden uit de afvalstoffenheffing. Wel moet bij het uitvoeren van de maatregelen rekening gehouden worden met extra personele capaciteit. Het uitvoeren van alle maatregelen in het initiatiefvoorstel zou daarom tot een geringe stijging van de afvalstoffenheffing kunnen leiden.

We raden aan om binnen de aanpakken verder onderzoek te doen naar verschillende doelgroepen en belanghebbenden. Op deze manier kunnen we meer inzicht verkrijgen in de behoeften van bewoners en de verschillende mogelijkheden om hierin te voorzien. Indien u ons de opdracht geeft om het initiatiefvoorstel uit te voeren, zullen we u in het najaar van 2023 op de hoogte stellen van de voortgang.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.